

ANDMEKAITSE INSPEKTSIOON

VAIDEOTSUS
ja
ETTEKIRJUTUS-HOIATUS
avaliku teabe asjas nr 2.1.-3/19/962

Otsuse tegija	Andmekaitse Inspektsiooni vaneminspektor Kaspar Uusnurm
Otsuse tegemise aeg ja koht	17.04.2019, Tallinn
Vaide esitamise aeg	06.03.2019
Teabevaldaja	Sihtasutus Tartu Ülikooli Kliinikum aadress: L. Puusepa 8, 50406 Tartu e-posti aadress: kliinikum@kliinikum.ee
Vaide esitaja	AS Ekspress Meedia e-posti aadress: kylli.riin@epl.ee

RESOLUTSIOON:

Avaliku teabe seaduse (AvTS) § 45 lg 1 p 1, § 51 lg 1 p 3 koostoimes Vabariigi Valitsuse seaduse (VVS) § 75¹ lg 4 ning haldusmenetluse seaduse (HMS) § 85 punktide 2 alusel:

- 1) teen vaideotsuse rahuldada vaie;
- 2) teen teabevaldajale täitmiseks kohustusliku ettekirjutuse:
  - SA-l Tartu Ülikooli Kliinikum vaadata uuesti läbi vaide esitaja teabenõudes soovitud juhatuse koosoleku protokoll ning SA Tartu Ülikooli Kliinikum ja Nortal AS sõlmitud leping ning hinnata täiendavalt, milline teave on dokumentides käsitletav piiratud teabena ja väljastada vaide esitajale dokumendid ulatuses, millele piirangud ei laiene. Keeldumise korral viidata konkreetsetele sätetele ning põhjendada keeldumist. Ärisaladuse osas küsida vajadusel selgitusi oma lepingupartnerilt, kuidas teabe väljastamine kahjustaks lepingupartneri ärihuve.
- 3) määrän ettekirjutuse täitmise tähtajaks **29.04.2019**;
- 4) teha vaideotsus teatavaks vaide esitajale ja teabevaldajale.

AvTS § 52 kohaselt peab teabevaldaja ettekirjutuse saamisest alates viie tööpäeva jooksul võtma kasutusele abinõud ettekirjutuse täitmiseks ja teatama sellest Andmekaitse Inspektsioonile (info@aki.ee).

VAIDLUSTAMISVIIDE:

Vaide rahuldamata jätmise osas on vaide esitajal 30 päeva jooksul õigus pöörduda teabevaldaja vastu (halduskohtumenetluse seadustiku kohase kaebusega) Tallinna Halduskohtusse.

Teabevaldaja saab ettekirjutuse (üalaloodud punkt 2) vaidlustada 30 päeva jooksul, esitades

kas:

- haldusmenetluse seaduse kohase vaide Andmekaitse Inspeksiooni peadirektorile või
- halduskohtumenetluse seadustiku kohase kaebuse Tallinna Halduskohtusse (sel juhul ei saa enam samas asjas vaiet läbi vaadata).

HOIATUS:

Kui teabevaldaja jätab Andmekaitse Inspeksiooni ettekirjutuse täitmata, võib Andmekaitse Inspeksioon pöörduda teabevaldaja kõrgemalseisva asutuse, isiku või kogu poole teenistusliku järelevalve korraldamiseks või ametniku suhtes distsiplinaarmenetluse algatamiseks (AvTS § 10 lõiked 1 ja 4, § 53 lõige 1).

SUNNIRAHA HOIATUS:

Kui ettekirjutus on jäetud määratud tähtajaks täitmata, määrab Andmekaitse Inspeksioon ettekirjutuse adressaadile avaliku teabe seaduse § 51 lõike 3 alusel:

sunniraha 1200 eurot.

Sunniraha võib määrata korduvalt – kuni ettekirjutus on täidetud. Kui adressaat ei tasu sunniraha, edastatakse see kohtutäiturile täitemenetluse alustamiseks. Sel juhul lisanduvad sunnirahale kohtutäituri tasu ja muud täitekulud.

FAKTILISED ASJAOLUD:

Andmekaitse Inspeksioonis registreeriti AS Ekspress Meedia vaie (vaide esitaja) Sihtasutus Tartu Ülikooli Kliinikum (teabevaldaja) tegevuse peale 21.02.2019 esitatud teabenõudele vastamisel. Vaide kohaselt esitas AS Ekspress Meedia ajakirjanik teabevaldajale teabenõude, milles palus väljastada SA Tartu Ülikooli Kliinikumi ja AS Nortali vahel sõlmitud leping, mis puudutab haiglainfosüsteemi tarkvara tootestamise õiguse ja võimalike litsentside üleminekut AS Nortaliile. Lisaks soovis vaide esitaja infot kas kõnealuse lepingu sõlmimisel tugines SA Tartu Ülikooli Kliinikum nõukogu või juhatuse otsusele. Kui tugineti, siis soovis vaide esitaja võimalust otsusega tutvuda.

18.03.2019 esitas inspeksioon järelepärimise vaideasjas asjaolude selgitamiseks.

02.04.2019 vastas SA Tartu Ülikooli Kliinikum järelepärimisele.

VAIDE ESITAJA NÕUE JA PÕHJENDUSED:

Vaide kohaselt märgib vaide esitaja järgmist:

Eesti Ekspressi ajakirjanik esitas 21.2.2019 Sihtasutusele Tartu Ülikooli Kliinikum teabenõude, et saada juurdepääs Sihtasutuse Tartu Ülikooli Kliinikum ja AS Nortali vahel 2011. aasta 13. septembril sõlmitud lepingule, mille alusel ajakirjanikule teadaolevalt andis Tartu Ülikooli Kliinikum ASile Nortali õiguse SA Tartu Ülikooli Kliinikumi tellimisel välja töötatud haiglainfosüsteemi tootestamiseks ja müügiks. Ajakirjanik soovis ligipääsu ka Kliinikumi juhatuse 2011. aasta 16. augusti otsusele, mis sellise lepingu sõlmimise aluseks oli. Ajakirjanik märkis oma pöördumises, et juhul kui dokumendid sisaldavad ärisaladust, palub ta võimalust ligi pääseda sellele osale informatsioonist, mis ärisaladust ei sisalda ning infot selle kohta, mis ajani ligipääsupiirang kehtib. Tartu Ülikooli Kliinikum teatas 25.2.2019 saadetud vastuses teabenõudele, et „juhatuse koosoleku protokollid ja lepingud on Kliinikumi dokumentide loetelu järgi ettenähtud asutusesiseseks kasutamiseks. Lepingud on ettenähtud asutusesiseseks kasutamiseks ärisaladuse kaitsmise eesmärgil ning kuna see põhjus pole ära langenud, on juurdepääsupiirang kehtiv.” Tartu Ülikooli Kliinikum jättis ka täpsustamata, mis ajani ligipääsupiirang juhatuse koosoleku protokollile 2011. aasta 16. augusti istungist kehtib ning mis ajani kehtib piirang Nortaliiga sõlminud lepingule. Samuti ei võimaldatud ligipääsu lepingu nendele osadele, mis ärisaladust ei sisalda.

Avaliku teabe seaduse paragrahv 35 lg 17 nimetab teabe asutusesiseseks kasutamiseks mõeldud teabeks „teabe, mille avalikustamine võib kahjustada ärisaladust”.

Sama seaduse paragrahv 36 lg 9, 10 ja 11 keelab aga sellise teabe asutusesiseseks kasutamiseks kuulutamise, mis puudutab „riigi, kohaliku omavalitsuse üksuse või avalik-õigusliku juriidilise isiku eelarvevahendite kasutamist”, „andmeid teabevaldaja varaliste kohustuste kohta” ja „andmeid teabevaldajale kuuluva vara kohta”. See keeld kehtib ka Tartu Ülikooli Kliinikumi kohta, kuna vastavalt SA Tartu Ülikooli Kliinikum asutamisosusele 22.12.1998 kuuluvad selle asutajate sekka Eesti Vabariik ja Tartu linn.

Tartu Ülikooli Kliinikumi poolt haiglainfosüsteemi väljaarendamist saab käsitleda eelarvevahendite kasutamisenä avaliku teabe seaduse mõistes, ning, kuna loodud infosüsteem ja selle võimalikud intellektuaalsed õigused moodustasid 2011. aastal osa Kliinikumi varast, saab teavet haiglainfosüsteemi tootestamise õiguse andmisest ASile Nortal (varasema nimega Webmedia) käsitleda teabena Kliinikumi vara (ja, kui Kliinikum võttis kohustuse litsentsid ASile Nortal üle anda, siis seegi on varaline kohustus) kohta. Kui aga Nortal tasub litsentside kasutamise eest Sihtasutusele Tartu Ülikooli Kliinikum tasu, siis seegi teave puudutab vara ja eelarvevahendite kasutamist. Seega peaks teabevaldaja tagama õiguse sellele infole ligi pääseda.

Arusaamatu on ka see, mille alusel on juhatus 16.8.2011 protokoll täiel määral salastatud (kas seda ei peaks võrdsustama teabevaldaja töö aruannetega, millele peaks laienema Avaliku teabe seaduse paragrahv 36 lg 5).

Soovin ettekirjutuse tegemist soovitud avaliku teabe väljastamiseks.

TEABEVALDAJA PÕHJENDUSED:

Vastuses 01.04.2019 nr 3.2-4/2732-1 selgitab teabevaldaja järgmist:

Sihtasutus Tartu Ülikooli Kliinikum (edaspidi Kliinikum) vastab Andmekaitse Inspeksiooni 18.03.2019. järelepärimisele vaidemenetluses nr 2.1.-3/19/962.

Alljärgnevalt toome ära Andmekaitse Inspeksiooni küsimused ja Kliinikumi vastused.

1. Palun selgitada, millist teavet peetakse kõnealusel lepingus ärisaladuseks ja kuidas täpselt sellise teabe avalikustamine kahjustab TÜK-i ja/ või Nortali ärihuve?

Lepingus esitatud teave nii tervikus kui üksikasjades on Kliinikumi ja Nortali hinnangul ärisaladus. Lepingus esitatud teabe avalikustamine kahjustab või võib kahjustada Kliinikumi ja lepingupartneri Nortali ettevõtlusvabadust ehk võimalust ise õiguspäraselt määrata, millisel viisil HL-i ja eHealth-i tooteid ja teenuseid arendada, turundada ja tagada.

Leping on oma tervikus üles ehitatud kokkuleppele, mille kohaselt Kliinikum omab otsustusõigust ja sisulist mõju litsentside edasisele kasutamisele, edasimüümisele, tootearenduse suundadele ja hinnastamisele. Selle õiguse ja mõju avalikustamine kahjustab või võib oluliselt kahjustada lepingu poolte ärihuvi küsimustes, mis puudutavad toodete kliendile turundamist, kliendiga läbirääkimisi tehinguks, kliendiga läbirääkimisi tehingu tingimustes, sealhulgas ja ennekõike hinnas ning kliendi otsust tehingu sõlmimiseks.

Kliinikumil ja Nortali on õigus olla vabad õiguspärasest valikutes, mis mõjutavad nende koostööd ja tehinguid kolmandate isikutega. Lepingut puudutava täiendava teabe avalikustamine võtab lepingu pooltelt selle otsustusõiguse.

2. Palun selgitada, millist teavet peetakse kõnealusel juhatus otsuses ärisaladuseks ja kuidas täpselt sellise teabe avalikustamine kahjustab TÜK-i ja/või Nortali ärihuve?

Kliinikum selgitab, et juhatuse ei ole lepingu sõlmimise alusena vormistanud juhatuse otsust, nagu küsimuses ekslikult eeldatakse. Seega viidatud juhatuse otsus puudub. 16.08.2011. a toimus juhatuse koosolek, kus päevakorras oli teemast ülevaate saamine, kuid juhatuse otsuseid vastu ei võtnud.

3. Palun edastada inspeksioonile kõnealusel leping ning juhatuse otsus.

Kliinikum lisab lepingu käesolevale vastusele. Juhatuse otsust selle puudumise tõttu esitada pole võimalik.

4. Kas TÜK-i hinnangul on võimalik küsitud dokumendid väljastada osaliselt, ehk selliselt, et ärisaladust sisaldav osa on kinni kaetud?

Kliinikum on juba avalikustanud vaide esitanud teabenõudjale teabe, mida Kliinikum ja Nortali peavad võimalikuks avalikustada ilma, et see kahjustaks olulisel määral lepingupartnerite ärihuve. Selliseks teabeks on lepingu olemasolu, pooled, eesmärk ja kehtivus.

Edastame väljavõtte teabenõudja ja Kliinikumi kirjavahetusest.

/kirjavahetuse väljavõtte algus/

Teabenõudja küsimus 17.01.2019: Kas olen õigesti aru saanud, et algselt arendas Tartu Ülikooli kliinikum ise oma eHealth süsteemi (mis ajast mis ajani), ja oli ise selle litsentsi omanik? Millalgi (millal ja mis alusel?) aga omandas litsentsi Nortali?

Kliinikumi vastus 18.01.2019: Kliinikum on endale kuuluvat eHL süsteemi arendanud alates 2003. aastast ning teeb seda tänaseni. Aastal 2010 [Kliinikumi parandus 01.04.2019: tegelik aasta on 2011] andis kliinikum Webmedia Groupile (nüüd Nortali) õiguse seni arendatud platvormi kasutada tootestamiseks, et eHLi baasilt tuletatud haiglainfosüsteem eHealth oleks kasutatav ka teistes haiglates ning välisturgudel. Lepinguga fikseeriti Nortali-poolsed kohustused tootearenduses tehtavate arenduste jagamisel Tartu Ülikooli Kliinikumiga ning eHealthi litsentseerimise varalised ja autoriõigused.

Alates 2013. aastast arendatakse eHealthi konsortiumina koos Ida-Tallinna Keskhaiglagaga.

/kirjavahetuse väljavõtte lõpp/

Lisaks, nagu on selgitatud vastuses Teie küsimusele nr 1, siis lepingus esitatud teave on nii tervikus kui üksikasjades ärisaladus, mistõttu ei ole võimalik dokumenti väljastada ka osaliselt.

5. Palun edastada omapoolsed selgitused ja põhjendused, mida peate antud asjas vajalikuks lisada.

Avaliku teabe seaduse § 1 lg 1 kohaselt on avaliku teabe seaduse eesmärk tagada üldiseks kasutamiseks mõeldud teabele juurdepääs ning luua võimalused avalikkuse kontrolliks avalike ülesannete täitmise üle. Avaliku teabe seaduse § 35 lg 1 p 17 mõistes ei ole ärisaladust kahjustada võiv teave üldiseks kasutamiseks mõeldud teave. Selle sätte kohaselt on teabevaldajal kohustus ärisaladust kahjustada võiv teave tunnistada asutusesiseseks kasutamiseks.

Ebaausa konkurentsi takistamise ja ärisaladuse kaitse seadus § 5 lg 2 p-de 1-3 kohaselt on ärisaladus teave, mis vastab järgmistele tingimustele: 1) see ei ole kogumis või üksikosade täpselt paigutuses ja kokkupanus üldteada või kergesti kättesaadav nende ringkondade isikutele, kes tavaliselt kõnealust laadi teabega tegelevad; 2) sellel on kaubanduslik väärtus oma salajasuse tõttu ja 3) selle üle seaduslikku kontrolli omav isik on asjaoludest lähtuvalt võtnud vajalikke meetmeid, et hoida seda salajas. Kliinikumi ja Nortali leping vastab nii tervikus kui üksikasjades esitatud tingimustele, mistõttu ei kuulu see avalikustamisele.

Kliinikumi ja Nortali leping vastab nii tervikus kui üksikasjades esitatud tingimustele, mistõttu ei kuulu see avalikustamisele.

ANDMEKAITSE INSPEKTSIOONI PÕHJENDUSED:

AvTS § 3 lg 1 sätestab, et avalik teave on mis tahes viisil ja mis tahes teabekandjale jäädvustatud ja dokumenteeritud teave, mis on loodud või saadud avalikke ülesandeid täites. Seega saab teabenõude korras küsida asutuse valduses olevaid dokumente või väljavõtteid dokumentidest või andmekogudest.

Kui riigi- ja kohaliku omavalitsuse asutused on teabevaldajaks kogu oma valduses oleva teabe osas, siis eraõiguslikud juriidilised isikud on teabevaldajaks ainult juhul, kui nad täidavad avalikke ülesandeid, siis teabe osas, mis puudutab nende ülesannete täitmist (AvTS § 5 lg 2) ja teabe osas, mis puudutab riigi või kohaliku omavalitsuse eelarvest saadud vahendite kasutamist (AvTS § 5 lg 3 p 2). Seega laienevad SA Tartu Ülikooli Kliinikum'ile teabevaldaja kohustused üksnes teabe osas, mis puudutavad avalike ülesannete täitmist või avaliku raha kasutamist.

Vaide kohaselt on teabevaldaja keeldunud väljastamast juhatuse koosoleku protokolle ning SA Tartu Ülikooli Kliinikumi ja AS Nortal vahel sõlmitud haiglainfosüsteemi puudutavat lepingut. Teabevaldaja selgituste kohaselt on juhatuse koosoleku protokollid ja lepingud dokumentide loetelu järgi ettenähtud asutusesiseseks kasutamiseks. Lepingud on asutusesiseseks kasutamiseks ärisaladuse kaitse eesmärgil. Antud juhul ei ole SA Tartu Ülikooli Kliinikum keeldunud teabenõude täitmisest põhjendusel, et nad ei ole küsitud teabe osas teabevaldajad, seega ei ole selle küsimuse lahendamine vaide objektiks.

AvTS § 3 lõikest 2 tulenevalt saab lõikes 1 nimetatud teabele juurdepääsu piirata üksnes seaduses sätestatud korras. See, et tegemist on sihtasutuse juhatuse koosoleku protokollidega ei muuda neid protokolle veel automaatselt asutusesiseseks kasutamiseks mõeldud teabeks. Vastuses teabenõudele ei ole teabevaldaja põhjendanud/selgitanud, millisel alusel on nimetatud piirang kehtestatud. Juhul kui dokument sisaldabki asutusesiseseks kasutamiseks mõeldud teavet, ei tähenda see seda, et sellist dokumenti teabenõude korral üldse ei väljastata. Sellisel juhul tuleb väljastada see osa dokumendist, millele juurdepääsupiirang ei laiene. Ei ole usutav, et SA Tartu Ülikooli Kliinikumi juhatuse koosolekute protokollid sisalduvad täies ulatuses juurdepääsupiiranguga teavet (näiteks teave millal koosolek toimus, kes seal osalesid jne).

Ebaausa konkurentsi takistamise ja ärisaladuse kaitse seaduse § 5 lg 2 punktides 1-3 on sätestatud, millistele tingimustele vastavat teavet saab käsitleda ärisaladusena. Kui teabenõude täitmisest keeldutakse, siis tuleb keeldumist ka põhjendada (AvTS § 23 lg 3). Siin ei piisa ainult viitamisest piirangu sättele vaid vajadusel tuleb ka selgitada, kuidas teabe avalikustamine kahjustaks ettevõtte ärihuve. Seega viidates eeltoodud juurdepääsupiirangu alusele on teabevaldajal kohustus põhjendada teabenõude täitmisest keeldumist, mida teabevaldaja ei ole nõuetekohaselt teinud vastuse 25.02.2019 nr 4.1-1/1918-1 raames. Inspektsioonile jääb arusaamatuks, miks on leping täies ulatuses tunnistanud ärisaladust sisaldavaks teabeks (näiteks lepingu number, lepingu pooled, lepingu eesmärk, punktides 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 10, 11, 12, 13 kokkulepitu). Inspektsioonile jääb selgusetuks, millisel viisil takistaks küsitud teabe väljastamine lepingu pooltel õiguspäraselt määrata, millisel viisil eHL-i ja eHealth-i tooteid ja teenuseid arendada, turundada ja tagada. Samuti ei ole arusaadav teabevaldaja väide, *Kliinikumil ja Nortalil on õigus olla vabad õiguspärastes valikutes, mis mõjutavad nende koostööd ja tehinguid kolmandate isikutega. Lepingut puudutava täiendava teabe avalikustamine võtab lepingu pooltelt selle otsustusõiguse.*

Juhime teabevaldaja tähelepanu asjaolule, et asutus ja ta lepingupartner ei saa kokku leppida piirangute rakendamises suuremas mahus, kui näeb ette avaliku teabe seadus. Lepingusse pandud punkt või eraldi lisakokkulepe, mille kohaselt kogu lepingu sisu on ärisaladus või muul põhjusel konfidentsiaalne, on asutusega sõlmitud lepingu puhul õigustühine.

Avaliku teabe seaduse alla kuuluva lepingu kogu sisu ei saa olla täieliku juurdepääsupiiranguga juba sellepärast, et AvTS-i § 36 lg 1 punktid 9 ja 10 keelavad eelarvehandite kasutamist, eelarvest makstud tasusid ja hüvitisi ning asutuse varalisi kohustusi salastada.

Eeltoodust tulenevalt tuleb Sihtasutus Tartu Ülikooli Kliinikumil vaide esitaja soovitud protokoll ja leping uuesti läbi vaadata ja hinnata, millises ulatuses dokumendid sisaldavad piiranguga teavet ning väljastada dokumendid ulatuses, millele juurdepääsupiirangud ei laiene. Keeldumise korral tuleb keeldumist põhjendada.

Tuginedes vaideasja materjalidele kogumis leiab inspeksioon, et vaie tuleb antud juhul rahuldada.

/allkirjastatud digitaalselt/

Kaspar Uusnurm
vaneminspektor
peadirektori volitusel